

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΖΩΙΣ.

Περὶ τῆς ἡλικίας τῶν ζώων καὶ περὶ τῶν ἔξεων αὐτῶν πολλὰ πολλάκις ἐγράφησαν, καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ πρὸ πολλοῦ χρόνου εἶχον δημοσιευθῇ περίεργοι τινες σημειώσεις περὶ τῆς ἡλικίας διαφόρων πτηνῶν. Οἱ φυσιοδίφαι οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τοιαύτας ἐρεῦνας δὲν παρέλειψαν νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἐν ἄλλο περίεργον ζήτημα, ἂν δηλαδὴ καὶ τὰ ζῷα αἰσθάνωνται, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος, τὸν χρόνον τῆς ζωῆς των μακρὸν ἢ βραχύν, μὲ ἄλλους λόγους αἰσθάνεται ἄρᾳ γε ζῶν τι, οἷον ὁ ἐλέφας, τοῦ ὁποῖου ἡ ἡλικία περιλαμβάνει πολλὰς δεκατηρίδας, ἐν ὁρισμένον χρονικὸν διάστημα, π. χ. μίαν ὥραν, τόσον μακράν, ὅσον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ ὅσον ἐν ἡμερόβιον ἔντομον; Εἰς τὸ ἐρώτημα, ἂν ἡ ὑπαρξίς βραχυβίου τινὸς ζώου ᾖ πρᾶγματι, κατὰ λόγον εὐθὺν πενιχρότερα εἰς ἐντυπώσεις παρὰ τὴν ὑπαρξίν ἐνὸς μακροβίου, δὲν δυνάμεθα ἐν πρώτοις ν' ἀποκριθῶμεν, παρὰ λέγοντες ὅτι τοῦτο οὐδεὶς γινώσκει καὶ μᾶς εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον.

Καὶ ναὶ μὲν φυσικὸν εἶνε νὰ μὴ γνωρίζωμεν τοῦτο μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἀλλ' ὅπωςδήποτε ἐκ πειραμάτων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων παρατηρήσεων δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἀξιόλογα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συμπεράσματα, ἐκτὸς δὲ τούτου πᾶς ἄνθρωπος ἔχει καὶ τὴν ἔμφυτον περιέργειαν σκεπτόμενος καὶ ἐρευνῶν νὰ μάθῃ, ἂν ὁ ἀετός, ὁ ὁποῖός ζῇ ἑκατὸν καὶ πλέον ἔτη, αἰσθάνεται τὴν ἑκατονταετῇ διάρκειαν τῆς ἡλικίας του, καὶ ἂν ἡ μόνον ὥρας τινὰς ζωῆς ἡμερόβιος μυῖα ἔχῃ συναίσθησιν τῆς βραχύτητος τῆς ἡλικίας της.

Περὶ τούτου λοιπὸν ἀνεζήτησαν καὶ εἶρον τὰ ἐξῆς.

Πολλάκις συμβαίνει εἰς τὸν βίον ἡμῶν αὐτῶν, ὁσάκις μάλιστα διατελοῦμεν ἐν καταστάσει ἀβεβαιότητος, προσδοκίας, ἢ ἀσθενείας κτλ. νὰ νομίζωμεν ὅτι ἀτελεύτητος εἶνε μία ὥρα, ἐν ᾗ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα εἰς ἄλλας περιστάσεις, μᾶλλον εὐτυχεῖς, μᾶς ἐφάνη ὡς μία μόνον στιγμή, καὶ ἄλλοτε πάλιν ὀλόκληρος ἡμέρα, ἣν διήλθομεν ἐργαζόμενοι, μᾶς φαίνεται ὡς μία ὥρα, ταχέως παρελθούσα, ἐν ᾗ τὸ αὐτὸ διάστημα χρόνου παρὰ τὴν κλινὴν ἀσθενούντος φίλου ἢ προσφιλὸς συγγενοῦς ἦτο δι' ἡμᾶς ὀλόκληρος αἰὼν. Ἡ ἐννοία λοιπὸν τοῦ χρόνου παρὰ τοῖς διαφόροις ἀνθρώποις καὶ εἰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ περιστάσεις εἶνε διάφορος, κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον πολὺ μεγαλειότερα πρέπει νὰ ᾖ ἢ ἡ διαφορά αὕτη παρὰ πλάσμασιν, ὧν ὁ ὀργανισμὸς εἶνε ὅλως διάφορος καὶ τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ταχύτης τῶν πνευματικῶν λειτουργιῶν εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος καὶ ἀλλοία. Ἡ ἡμερόβιος μυῖα δὲν δύναται παρὰ ἄλλως ν' ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀπόδοον μᾶς ὥρας, παρὰ ὅπως ἀντιλαμβάνεται αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος, ὑπάρχουσι δὲ διὰ τὰ δύο ταῦτα διάφορα ὄντα, ὧν τὸ μὲν ζῇ καὶ αἰσθάνεται πολὺ ταχύτερον τοῦ ἑτέρου, δύο ὅλως διάφοροι μονάδες χρόνου, οὕτως ὥστε τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα νὰ φαίνεται εἰς τοῦτο μὲν ὀλόκληρον ἔτος, εἰς ἐκεῖνο δὲ μία μόνον ὥρα.

Καὶ περὶ τούτου διάφοροι σοφοὶ ἄνδρες ἔτι ἀκριβεστέρως ἔκαμον ἐρεῦνας.

Εὐρέθη μεταξὺ ἄλλων ὅτι ἡ ταχύτης τῆς αἰσθησεως καὶ τῶν προαιρετικῶν κινήσεων, ὥς δυνάμεθα ὅπωςδήποτε νὰ θεωρήσωμεν ὡς τὸν πνευματικὸν τῶν ζώων βίον, ἀνταποκρίνεται παρὰ τοῖς διαφόροις ἐμφύχοις πρὸς τὴν ταχύτητα

τοῦ σφυγμοῦ. Ὅσῳ ταχύτερος οὗτος, τόσῳ μᾶλλον γοργὸν εἶνε καὶ τὸ πνεῦμα, ἡ αἰσθησις καὶ ἀντίληψις. Ἐπειδὴ λοιπὸν π. χ. ὁ κόνικλος ἔχει σφυγμὸν τετράκις ταχύτερον τοῦ βοῦς, παραδέχονται ὅτι ἐκεῖνος τετραπλάσιως αἰσθάνεται, τετραπλάσιος προαιρετικῶς κινήσεις ἐκτελεῖ καὶ ἐν γένει ζῇ τετράκις ταχύτερον τοῦ βοῦς ἐν τῷ αὐτῷ χρονικῷ διαστήματι. Συνεπῶς λοιπὸν πρὸς ταῦτα ὁ πνευματικὸς βίος τῶν διαφόρων τάξεων τῶν ζώων διατρέχει τὸν αὐτὸν χρόνον μετὰ διαφόρου ταχύτητος, ἀναλόγως δὲ πρὸς ταύτην ἰσχύει καὶ τὸ θεμελιῶδες μέτρον τοῦ χρόνου δι' ἕκαστον τῶν ὄντων τούτων.

Ὁ σφυγμὸς τοῦ ἡμετέρου σώματος βαίνει μεθ' ἱκανῆς σχετικῶς γοργότητος, ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον μέτρον τοῦ χρόνου εἶνε ἀναλόγως μικρόν. Βλέπομεν ἐν φυτὸν, ἐν ζῶον καὶ μᾶς φαίνεται, ὅτι εἶνέ τι κατὰ μορφήν καὶ μέγεθος σταθερὸν καὶ μόνιμον, διότι ἐντὸς λεπτοῦ δυνάμεθα νὰ τὸ ἴδωμεν ἑκατοντάκις καὶ πλέον, χωρὶς νὰ παρατηρήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ μεταβολὴν τινά. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσον ἀπλοῦν.

Διότι ἐὰν φαντασθῶμεν τὸν σφυγμὸν μας βραδύτερον, τὴν ἀντίληψίν μας, τὰς αἰσθήσεις καὶ ἐν γένει τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς μας ἢ ἐπιβραδυνθεῖσαν ἢ ἐπιταχυνθεῖσαν, ἀμέσως θὰ ἴδωμεν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ὅλως διόλου μεταβάλλεται. Ἐὰν π. χ. ὑποτεθῇ ὅτι ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, περιλαμβάνων τὴν παιδικήν, τὴν ἀνδρικήν καὶ τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν, περιωρίζετο εἰς τὸ χιλιοστημόριον μόνον αὐτοῦ, ἦτοι εἰς ἓνα καὶ μόνον μῆνα, ὁ δὲ σφυγμὸς του ἦτο χιλιάκις γοργώτερος τοῦ ἀληθοῦς, ἀνευ ἀμφιβολίας θὰ μᾶς ἐφαίνετο τότε πᾶν χρονικὸν διάστημα χιλιάκις μακρότερον τοῦ πραγματικοῦ. Ὅτι θεωροῦμεν τώρα ταχέως παρερχόμενον, τὸ δευτερόλεπτον π. χ. θὰ μᾶς ἐφαίνετο χρονικὸν διάστημα χιλιαπλάσιος διάρκειας, καὶ ἐπομένως εὐκόλως θὰ ἠδυνάμεθα διὰ τῶν βλεμμάτων νὰ παρακολουθῶμεν τὴν πορείαν τῶν σφαιρῶν τῶν πυροβόλων, αἵτινες ἐντὸς δευτερολέπτου διατρέχουσι μεγάλας ἀποστάσεις, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἡ ταχύτης τῆς σφαίρας θὰ ὑφίστατο δι' ἡμᾶς χιλιαπλὴν βραδύτητα.

Ἐὰν ἡ χιλίας φορὰς ἐλαττωθεῖσα καὶ μηνιαία καταστάσῃ αὕτη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐσυντομεύετο ἅπαξ ἔτι χιλιάκις, ἦτοι ἐὰν ὅλου τοῦ βίου μας (τῆς παιδικῆς, ἀνδρικῆς καὶ πρεσβυτικῆς ἡλικίας) ἡ διάρκεια περιωρίζετο εἰς τεσσαράκοντα μόνον λεπτὰ τῆς ὥρας, ἐὰν μὲ ἄλλους λόγους ἐντὸς τῶν τεσσαράκοντα τούτων λεπτῶν συνεκεντροῦτο πᾶν ὅ,τι νοοῦμεν ἤδη καὶ αἰσθανόμεθα ἐντὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν, θὰ μᾶς ἐφαίνοντο τότε τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη τόσον αἰώνια, ὅσον καὶ τὰ ὄρη σήμερον. Ἐπειδὴ ἐντὸς τεσσαράκοντα λεπτῶν οὐδεμία κάλυξ ἐξανθεῖ, φυσικῶς οὐδέποτε θὰ εἶχομεν ἰδέαν περὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς, ἢ τοῦλάχιστον θὰ ἐσχηματίζομεν περὶ τοῦ φαινομένου τούτου θεωρίας οὐχὶ διαφόρους ἐκείνων, ὥς ἔχομεν σήμερον περὶ τῶν μεγάλων γεωλογικῶν ἀνατροπῶν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὰς κινήσεις τῶν ζώων οὐδέποτε οὐδαμῶς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, διότι θὰ ἦσαν πάρα πολὺ βραδεῖαι, τὸ πολὺ θὰ ἐσχηματίζομεν περὶ αὐτῶν συμπεράσματα, ὡς τὰ σημερινὰ περὶ τῶν κινήσεων τῶν ἀστερισμῶν.

Ἐὰν ὅμως τάνάπαλιν ὑποθέσωμεν τὸν βίον μας τεραστίως μακρὸν καὶ ὑπερμέτρως βραδυποροῦντα, ἔχομεν πρὸ

ἡμῶν ὅλως ἄλλοίαν εἰκόνα. Παραδείγματος χάριν. Ὁ σφυγμός μας γίνεται χιλιάκις βραδύτερος, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ ἀντίληψις ἡμῶν ἐπιβραδύνεται χιλιαπλασίως καὶ ὁ βίος μας, ἀντὶ ὀγδοήκοντα, διαρκεῖ ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἔτη, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἐντὸς ἐνὸς ἔτους αἰσθανόμεθα τόσα μόνον, ὅσα ἐν τῷ σημερινῷ βίῳ μας αἰσθανόμεθα εἰς τὸ χιλιοστημόριον τοῦ ἔτους, ἥτοι εἰς 8—9 ὥρας. Τί μέλλει ἐκ τούτου νὰ προκύψῃ; — Οἱ ἐξ μῆνες τοῦ ἔτους θὰ μᾶς φαίνονται ὡς τέσσαρες ὥραι, κατὰ τὸ βραχυχρόνιον δὲ τοῦτο διάστημα θὰ διαχειμάζωμεν ἀνέτως, θὰ βλέπωμεν τὴν γῆν ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν καλυπτομένην ὑπὸ χλόης καὶ ἀνθῶν, τὰ δένδρα νὰ βλαστάνωσι καὶ ν' ἀναδίδωσι καρπούς καὶ πρὶν ἢ ἐκπνεύσωσιν αἱ τέσσαρες ἐκεῖναι ὥραι τοῦ βίου μας θὰ βλέπωμεν ταχέως μαραινομένην ὅλην τὴν φυτικὴν φύσιν. Πολλὰ φυτὰ ἔνεκα τῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς βλαστάνουσιν, οὐδὲ θὰ ἔχωμεν μάλιστα καιρὸν νὰ τὰ παρατηρήσωμεν. Τὸν μύκητα π. χ. θὰ βλέπωμεν διὰ μιᾶς ἐκ τῆς γῆς ἀναθρόσκοντα, ἐντὸς δύο λεπτῶν θὰ μεταπίπτωμεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας εἰς τὴν νύκτα, διότι ὁ ἥλιος θὰ ἔσπευδεν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς μετὰ ταχύτητος σιδηροδρόμου.

Ἄλλ' ἐὰν προβῶμεν ἔτι περαιτέρω καὶ ὑποθέσωμεν τὸν βίον μας ἄλλας ἔτι χιλιάς φορὰς μακρότερον, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς ἐνὸς ἔτους εἶχε μόνον ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ὀκτὼ

σφυγμούς καὶ ἐπομένως ἡδύνατο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μόνον ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτὼ πράγματα ν' ἀντιληφθῇ, ἐκ τούτου θὰ προέκυπτεν ὥστε νὰ μὴ δύναται πλέον νὰ διακρίνῃ τὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς νυκτός, τὴν πορείαν τοῦ ἡλίου, ἢ μᾶλλον αὐτὸν τὸν ἥλιον θὰ ἐβλεπεν ὡς ἐν ἀκτινοβόλον τῶρον αἰωνίως ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ αἰωρούμενον, τὸ δὲ φυτικὸν βασίλειον μετὰ μανιώδους ὀρμῆς ἐναλλάξ ἀναφαίνόμενον καὶ ἐξαφανιζόμενον.

Τὰ πολλὰ καὶ σπουδαῖα συμπεράσματα περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ χρόνου καὶ τοῦ αἰσθητοῦ εἰς ἡμᾶς κόσμου, τὰ ὁποῖα πολλοὶ φιλόσοφοι ἐξήγαγον ἐκ τῶν ὑποθετικῶν τούτων παρατηρήσεων, τὰ παρατρέχοντες ἐνταῦθα. Ἄξιον ὅπωςδήποτε τῆς ἡμετέρας περιεργείας εἶνε τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ ὁ βίος τῆς ἡμεροβίου μιᾶς δὲν εἶνε τόσον βραχὺς καὶ ἀσήμαντος, ὅσον φαίνεται εἰς ἡμᾶς, διότι ἔνεκα τῆς ταχύτητος τοῦ σφυγμοῦ τῆς αἰσθάνεται καὶ ζῇ ταχύτερον ἡμῶν, ἐντὸς δὲ τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἡμέρας ἀντιλαμβάνεται πολὺ περισσότερα, παρὰ ἡμεῖς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον οὔτε τὰ βραχύβια ζωῦφια πρέπει νὰ οἰκτερώμεν, οὔτε τὰ μακρόβια νὰ φθονῶμεν, διότι καὶ δι' ἀμφοτέρω τὸ ἄθροισμα τῶν ἐντυπώσεων καὶ ἐνεργειῶν εἶνε σχεδὸν τὸ αὐτό, ἂν οὐ τὸ μέτρον, ἐν ᾧ μετροῦμεν τὸν χρόνον, εἶνε διάφορον.

ΦΥΣΙΟΔΙΦΗΣ.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ.

(συνέχεια).

Ἐν γένει πολὺ βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τὸν Φρέβεν ἡ σύζυγος τοῦ φίλου του. Ἡ πλουσία ξανθὴ κόμη της, πίπτουσα ἐπὶ ἀνοικτοῦ μετώπου θὰ ἔπρεπεν ἴσως μὲ γαλανοὺς ὀφθαλμούς, ἐρυθρὰς παρειὰς καὶ μικρὰν ρῖνα, ἥτις συνήθως δίδει τολμηρόν τι ὕψος εἰς τὴν μορφήν καὶ ἀναδεικνύει τὴν ὀραϊότητα τῶν ξανθῶν μᾶλλον ἢ τῶν μελαγχροινῶν. Ἄλλ' οὐδὲν ἐκ τῶν ὀμαλῶν τούτων τύπων τῆς ὀραϊότητος. Ὑπὸ ξανθὰς βλεφαρίδας ἔλαμπον ἡπίως μαῦροι ὀφθαλμοὶ ὡς τὸ ἥμερον τῆς σελήνης φῶς ὀπισθεν ἐλαφρῶν νεφῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οὗτοι δὲν ἐξέπεμπον πῦρ, οὔτε ζωηροὶ ἦσαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέπληττον διὰ τῆς ρεμβάδους μελαγχολίας τῶν τοῦτο ἀκριβῶς ἐλάτρευεν ὁ Φρέβεν, σπανίως συντυχῶν εἰς ὥραϊον πρόσωπον τὴν τοιαύτην τῶν ὀφθαλμῶν ιδιότητα. Ἑλληνικὴν εἶχε τὴν ρῖνα, ὠχρὰς δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς παρειὰς, ἐφ' ὧν σκιαί τις μόνον ἐρυθρότητος ἦτον διακεχυμένη. Ἄλλ' ἀντὶ τῶν παρειῶν ἠνθουν ἐπὶ τοῦ προσώπου της τὰ ρόδα τῶν χειλέων.

„Καὶ ἐκεῖνο τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάστημά της!“ ἐξηκολούθησεν ὁ Φρέβεν διαρκῶς ἀναπολῶν τὴν μορφήν τῆς ὀραϊκῆς γυναικός. „Τόσον ἀβρόν, τόσον ὑψηλόν! Νομίζεις ὅτι ἠθέλε νὰ πετάξῃ, ὅταν διέτρεχε τὸ ἐστιατόριον. Νὰ πετάξῃ! Ὡς ἀν τάχα νὰ μὴ εἶδα πόσον βαρέως ὑποφέρει. Τὰ χεῖλη της συνέθλιβον λόγους σπαρτακτικῆς πικρίας, καὶ οἱ ὥραϊοι ὀφθαλμοὶ της πάντοτε περιέμενον τὴν στιγμὴν τῆς ἀπομονώσεως, διὰ νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς δάκρυα! Καλέ, εἶνε ἀδύνατον!“ εἶπε κατὰ νοῦν μετ' ὀλίγον. „Εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπανδρεύῃ αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἐξ ἔρωτος! Ὁ κόσμος, ὅστις κρύπτεται ὀπισθεν τῶν βλεμμάτων αὐτῆς τῆς γυναικός, εἶνε πάρα πολὺ μεγάλος διὰ τὸ κεφάλι τοῦ Φάλδνερ, καὶ ἡ καρδιά πάλιν τῆς γυναικός του εἶνε παρὰ πολὺ ἀβρὰ διὰ τὴν ἀγρίαν καταπίεσιν ἐκείνου τοῦ τυράννου. Κρῖμα τὴν ταλαίπωρην!“

Ταῦτα συλλογιζόμενος προῦχώρησε πρὸς τινὰ ἱματιοθήκην, ὅπου οἱ ὑπηρεταὶ κατέθεσαν τὴν ὀδοιπορικὴν ἀποσκευὴν του. Ἦνοιξεν αὐτὴν καὶ τὸ πρῶτον βλέμμα του ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ κυλίνδρου καὶ ἡρυθρίασε. „Σ' ἐλησμόνησα λοιπὸν ἀπόψε;“ ἐφώνησεν ἐρωτηματικῶς. „Ἄλλη τις εἰκὼν ἠθέλησεν ἄρα γε νὰ διολισθήσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου; Καὶ δὲν συνέλαβον τὸν ἑαυτὸν μου ἐπ' αὐτοφῶρῳ σκεπτόμενον διὰ τὴν σύζυγον τοῦ φίλου μου, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν με πρέπει, καὶ τὸ ὁποῖον ἄλλως τε δὲν ὠφελεῖ διόλου τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο πλάσμα;“ Ἐξετύλιξε τὴν εἰκόνα τῆς ἀγνώστου ἐρωμένης του καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ὡς ἐμβρόντητος. Ἰδέα τις, ὡς ἐν ὀνείρῳ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης συγκεχυμένη, ἀλλ' ὑπνώττουσα, ἐπῆλθεν ἤδη αἰφνης ζωηρὰ εἰς τὸν νοῦν του καὶ εὗρισκεν, ὅτι ἡ Κυρία Φάλδνερ εἶχε ἐκπληκτικὴν ὁμοιότητα μὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα. Μεθ' ὅλην τὴν διαφορὰν τῆς κόμης, τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ μετώπου ἐνόμιζεν ἀπαράλλακτον τὴν ρῖνα, τὸ στόμα καὶ μάλιστα τὴν στάσιν τοῦ κομποῦ λαιμοῦ.

„Καὶ ἡ φωνὴ της ἐκείνη! Δέν μοι ἐφάνη κατ' ἀρχὰς αὐτὴ ἡ φωνὴ ὡς ἀν γνωστὴ; Εἶνε ποτε δυνατόν, ἡ σύζυγος τοῦ φίλου μου νὰ ἦνε ἐκείνη ἡ κόρη, τὴν ὁποίαν ἀπαξ μόνον εἶδον καὶ ὀλίγον μόνον εἶδον; καὶ ὅμως αἰωνίως τὴν ἠγάπησα ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς καὶ πάντοτε μάτην τὴν ἀναζητῶ; Καὶ τὸ ἀνάστημα αὐτὸ . . . βέβαια καὶ ἐκείνη ἦτο ὑψηλὴ καὶ ὅταν τὴν ἐβοήθησα μίαν φορὰν νὰ βάλῃ τὸν μακρὸν ἐπενδύτην της, ὅταν κατόπιν ἠθέλησε ἐπικλίνουσα νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ στήθους μου, τότε εἶχον παρατηρήσῃ ὅτι ἦτο τόσον λεπτοκαμωμένη. Πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν συχνὴν τῶν βλεμμάτων μας συνάντησιν, ὅταν μάλιστα τὰ ἰδικὰ της προσηλοῦντο ἐπ' ἐμοῦ ὡς εἰ ἀναζητούντα ἴχνη προτέρας γνωριμίας; Λέγεις, νὰ μὲ ἀνεγνώρισε καὶ αὐτή; Ἀλλὰ . . . τί τρελὸς ποῦ εἶμαι! Ἐὰν νὰ ἦτο ποτε δυνα-